

Strokovne in znanstvene monografije FKPV

fakulteta
za komercialne
in poslovne vede

doc. dr. Tatjana Dolinšek
doc. dr. Andreja Lutar Skerbinjek
red. prof. dr. Polona Tominc

Spletno računovodsko poročanje slovenskih podjetij

Celje 2017

Doc. dr. Tatjana Dolinšek, doc. dr. Andreja Lutar Skerbinjek, red. prof. dr. Polona Tominc

SPLETNO RAČUNOVODSKO POROČANJE SLOVENSКИH PODJETIJ

1. izdaja

Strokovna recenzija ■ **doc. dr. Tatjana Horvat, izr. prof. dr. Stanko Koželj**

Lektoriranje ■ **Vesna Gubenšek Bezgovšek**

Izdala in založila ■ **Fakulteta za komercialne in poslovne vede
Celje 2017**

Zbirka ■ **Strokovne in znanstvene monografije FKPV**

Oblikovanje ovitka ■ **Perčič design, Celje**

Tisk ■ **Grafika Gracer, Celje
2017**

Naklada ■ **100 izvodov**

Cena ■ **35,00 EUR**

© **2017 Fakulteta za komercialne in poslovne vede**

Kopiranje oz. razmnoževanje brez pisnega dovoljenja FKPV je prepovedano.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

657.375
004.738.52

DOLINŠEK, Tatjana, 1971-

Spletno računovodsko poročanje slovenskih podjetij / Tatjana Dolinšek, Andreja Lutar Skerbinjek, Polona Tominc. - 1. izd. - Celje : Fakulteta za komercialne in poslovne vede, 2017. - (Zbirka Strokovne in znanstvene monografije FKPV)

ISBN 978-961-6997-02-7

1. Lutar-Skerbinjek, Andreja 2. Tominc, Polona
290448896

Kazalo vsebine

1 Računovodsko informiranje	12
1.1 Informacija in podatek.....	12
1.1.1 Računovodske in neračunovodske informacije ter podatki	13
1.1.2 Proces preoblikovanja računovodskih podatkov v informacije	13
1.1.3 Lastnosti računovodskih informacij.....	15
1.2 Računovodski informacijski sistem	16
1.3 Povzetek poglavja.....	17
2 Spletno računovodsko poročanje	19
2.1 Opredelitev spletnega računovodskega poročanja.....	19
2.2 Razvoj spletnega računovodskega poročanja.....	20
2.3 Oblike spletnega računovodskega poročanja.....	22
2.3.1 Spletno računovodsko poročanje z vidika vsebine	24
2.3.1.1 Prva stopnja računovodskega poročanja na spletnih straneh	24
2.3.1.2 Druga stopnja računovodskega poročanja na spletnih straneh.....	26
2.3.1.3 Tretja stopnja računovodskega poročanja na spletnih straneh	27
2.3.2 Spletno računovodsko poročanja z vidika načina predstavitve informacij	28
2.4 Prednosti in slabosti spletnega računovodskega poročanja	33
2.4.1 Prednosti spletnega računovodskega poročanja	33
2.4.1.1 Pravočasnost informacij	33
2.4.1.2 Dostop do informacij ob katerem koli času in na katerem koli mestu	33
2.4.1.3 Možnost dostopa večjemu številu uporabnikov	34
2.4.1.4 Interaktivnost informacij.....	34
2.4.1.5 Fleksibilnost predstavitve	35
2.4.1.6 Dostop do večje količine informacij.....	35
2.4.1.7 Nizki stroški dostopa do informacij	35
2.4.1.8 Uporaba multimedije pri predstavitvi informacij	37
2.4.1.9 Ekološka ozaveščenost in družbeno odgovorno ravnanje podjetij	37
2.4.1.10 Transparentnost podatkov.....	38
2.4.1.11 Ciljno komuniciranje (personalizacija) in selektivno iskanje (kostumizacija).....	38
2.4.2 Slabosti spletnega računovodskega poročanja	39
2.4.2.1 Problem meje.....	39
2.4.2.2 Obseg informacij	40
2.4.2.3 Dostopnost informacij.....	40
2.4.2.4 Verodostojnost informacij.....	41
2.4.2.5 Problem spreminjanja informacij s strani nepooblaščenih uporabnikov	41
2.4.2.6 Slabo oblikovane spletne strani.....	41
2.5 Postavljanje pravil in standardov (kodeksa) za spletno računovodsko poročanje.....	42
2.6 Povzetek poglavja.....	46
3 Raziskava problema v literaturi	47
3.1 Evalvacija preteklih raziskav	47
3.2 Kronološki prikaz raziskav o spletnem računovodskem poročanju.....	49
3.3 Teoretično ozadje spletnega računovodskega poročanja.....	57
3.3.1 Inovacijske teorije.....	58
3.3.1.1 Inovacijsko difuzijska teorija	58

3.3.1.2	Teorija institucionalnih sprememb.....	60
3.3.1.3	Model TAM (Technology Acceptance Model).....	61
3.3.2	Ekonomске teorije	61
3.3.2.1	Agencijska teorija.....	61
3.3.2.2	Signalna teorija.....	64
3.3.2.3	Teorija interesnih skupin	66
3.3.2.4	Legitimnostna teorija.....	67
3.3.2.5	Teorija korporativnega upravljanja	69
3.4	Povzetek poglavja	70

4 Analiza spletnih strani podjetij z vidika obsega, vsebine in oblike računovodskih informacij..... 71

4.1	Opis podatkovne baze.....	71
4.2	Predstavitev elementov ocenjevanja indeksa IFR	73
4.2.1	Računovodske informacije	74
4.2.1.1	Letno poročilo	75
4.2.1.2	Računovodski izkazi	77
4.2.1.3	Računovodske usmeritve.....	79
4.2.1.4	Računovodska razkritja in pojasnila.....	79
4.2.1.5	Računovodski kazalniki	81
4.2.1.6	Pojasnila računovodskih kazalnikov.....	82
4.2.1.7	Revizorjevo poročilo	83
4.2.1.8	Medletna poročila	84
4.2.1.9	Poročanje po odsekih (segmentih) poslovanja.....	85
4.2.1.10	Poročanje o finančnem poslovanju	86
4.2.1.11	Letna poročila za pretekla obdobja	87
4.2.1.12	Računovodske informacije v tujem jeziku	88
4.2.1.13	Analiza poslovanja.....	89
4.2.1.14	Povzetek s finančnimi poudarki.....	91
4.2.2	Ostale informacije pomembne za vlagatelje.....	92
4.2.2.1	Informacije o delnicah in dividendah	93
4.2.2.2	Javne objave za vlagatelje.....	95
4.2.2.3	Kontakt za vlagatelje.....	96
4.2.2.4	Finančni koledar	97
4.2.2.5	Podatki o skupščinah družbenikov (delničarjev).....	97
4.2.2.6	Lastniška struktura.....	98
4.2.2.7	E-časopis za vlagatelje	99
4.2.2.8	Poročanje o finančnih tveganjih	99
4.2.2.9	Poročanje o vlaganju in naložbah	102
4.2.2.10	Poročanje o družbeni odgovornosti in trajnostnem razvoju	102
4.2.2.11	Poročanje o korporativnem upravljanju	105
4.2.3	Oblika in način predstavitve računovodskih informacij	107
4.2.3.1	Dostop do računovodskih informacij	108
4.2.3.2	Iskalnik po spletni strani in po letnem poročilu	109
4.2.3.3	Ločeno prikazana računovodska poročila	110
4.2.3.4	Brskanje po sklopih.....	111
4.2.3.5	Oblika poročanja.....	111
4.2.3.6	Možnost nadaljnje obdelave računovodskih podatkov	112
4.2.3.7	Spletno listanje po letnem poročilu	113
4.2.3.8	Interaktivno letno poročilo	113
4.2.3.9	Multimedijske predstavitve poslovanja podjetja.....	114
4.2.3.10	Grafično oblikovanje letnih poročil	115
4.2.3.11	Grafični in tabelarni prikaz uspešnosti poslovanja.....	115

4.2.3.12	Ažurnost informacij.....	116
4.2.3.13	Kopiranje, prenos in tiskanje letnih poročil.....	117
4.2.3.14	Ostali oblikovni elementi.....	117
4.3	Opis spremenljivk	118
4.3.1	Odvisna spremenljivka – indeks IFR	119
4.3.1.1	Zanesljivost in veljavnost indeksa IFR.....	120
4.3.1.2	Zgradba indeksa IFR.....	121
4.3.1.3	Opisna statistika indeksa IFR.....	122
4.3.1.4	Opisna statistika indeksov IFR-vsebinska in IFR-oblika	124
4.3.2	Neodvisne spremenljivke	126
4.3.2.1	Velikost podjetja	127
4.3.2.2	Dobičkonosnost podjetja	128
4.3.2.3	Gospodarska panoga.....	130
4.3.2.4	Starost podjetij	133
4.3.2.5	Pravna oblika organiziranosti	134
4.4	Korelacijska analiza	135
4.4.1	Korelacijska analiza med indeksom IFR in posameznimi indikatorji oziroma neodvisno spremenljivko.....	135
4.4.2	Korelacijska analiza med posameznimi indikatorji oziroma neodvisno spremenljivko.....	137
4.5	Multipla regresijska analiza.....	138
4.5.1	Regresijski model.....	138
4.5.2	Metoda najmanjših kvadratov.....	139
4.5.3	Oblikovanje različnih regresijskih modelov z metodo »enter«.....	140
4.5.4	Oblikovanje končnega regresijskega modela	145
4.5.4.1	Multipli determinacijski koeficient – R^2 in multipli korelacijski koeficient – R.....	146
4.5.4.2	Popravljeni multipli determinacijski koeficient – R^2	146
4.5.4.3	Testiranje statistične značilnosti regresijskega modela (F-statistika)	147
4.5.4.4	Testiranje statistične značilnosti neodvisnih spremenljivk (t-statistika)	147
4.5.5	Preverjanje predpostavk metode najmanjših kvadratov.....	148
4.5.6	Model za preučevanje vpliva dejavnikov na spletno računovodsko poročanje	154
4.6	Primerjava med podjetji, ki objavljajo spletne računovodske informacije s podjetji, ki jih ne objavljajo	157
4.7	Primerjava rezultatov naše raziskave z nekaterimi tujimi raziskavami.....	159
4.8	Povzetek poglavja.....	161
5	Analiza raziskave o uporabnosti računovodskih informacij na spletnih straneh.....	163
5.1	Opis merskega instrumenta	163
5.1.1	Zgradba anketnega vprašalnika	164
5.1.2	Opis spremenljivk.....	164
5.1.3	Spletno orodje za izvedbo ankete	164
5.2	Opis populacije in vzorca	165
5.2.1	Opis populacije	165
5.2.2	Vzorčenje.....	165
5.2.3	Opis vzorca	166
5.3	Rezultati raziskave.....	168
5.3.1	Pogostost uporabe spletnih strani za preverjanje bonitete poslovnih partnerjev.....	168
5.3.2	Stališča uporabnikov glede lastnosti računovodskih informacij.....	169
5.3.3	Razmerje med pričakovanimi in dejanskimi računovodskimi informacijami na spletnih straneh.....	171

5.4	Primerjava z ostalimi raziskavami.....	176
5.5	Povzetek poglavja	177
6	Analiza spletnih strani za izbrana podjetja	178
6.1	Analiza spletne strani podjetja Intel	178
6.1.1	Predstavitev podjetja Intel.....	178
6.1.2	Analiza spletne strani podjetja Intel.....	178
6.2	Spletna stran podjetja Microsoft	180
6.2.1	Predstavitev podjetja Microsoft	180
6.2.2	Analiza spletne strani podjetja Mircrosoft.....	180
6.3	Spletna stran podjetja Gorenje	182
6.3.1	Predstavitev podjetja Gorenje.....	182
6.3.2	Analiza spletne strani podjetja Gorenje.....	183
6.4	Benchmarking	184
6.5	SWOT analiza spletne strani podjetja Gorenje	186
6.6	Ugotovitve poglavja.....	186
7	Sklepna spoznanja	188
7.1	Ključne ugotovitve	188
7.2	Implementacija raziskave in predlogi nadaljnjih raziskav	191
8	Literatura in viri	194
	Stvarno kazalo.....	211
	Priloge.....	212

Kazalo slik

Slika 1:	Proces preoblikovanja podatkov v informacije	14
Slika 2:	Dimenziji spletnega računovodskega poročanja	23
Slika 3:	Skupne smernice raziskav o spletnem računovodskem poročanju.....	47
Slika 4:	Delitev teorij, ki obravnavajo spletno računovodsko poročanje	58
Slika 5:	Kulturne dimenzije za Slovenijo po Hofstedu	60
Slika 6:	Število podjetij po posameznih kriterijih glede velikosti	72
Slika 7:	Število podjetij glede na poročanje o računovodskih informacijah	72
Slika 8:	Število podjetij glede na posamezni element poročanja v okviru sklopa računovodskih informacij.....	75
Slika 9:	Število podjetij, ki prikazujejo posamezne računovodske izkaze	78
Slika 10:	Število podjetij, ki prikazujejo posamezne računovodske kazalnike	82
Slika 11:	Število podjetij glede na revizijsko družbo.....	84
Slika 12:	Število podjetij, ki poročajo o posameznih elementih finančnega poslovanja	87
Slika 13:	Število podjetij, ki prikazujejo posamezne analize poslovanja	90
Slika 14:	Število podjetij, ki poročajo o finančnih poudarkih	92
Slika 15:	Število podjetij, ki objavljajo posamezne informacije za vlagatelje.....	93
Slika 16:	Število podjetij, ki poročajo o delnicah in dividendah.....	94
Slika 17:	Število podjetij, ki poročajo o posameznih vrstah finančnega tveganja	101
Slika 18:	Število podjetij glede na poročanje o družbeni odgovornosti	104

Slika 19: Število podjetij glede na posamezne sestavine poročanja o korporativnem upravljanju	107
Slika 20: Število podjetij glede na posamezni element ocenjevanja pri IFR-obliki	108
Slika 21: Histogram porazdelitve indeksa IFR	123
Slika 22: Histogram porazdelitve indeksov IFR-vsebina in IFR-oblika	126
Slika 23: Število podjetij po posameznih gospodarskih panogah	132
Slika 24: Razsevni graf standardiziranih vrednosti slučajnih odklonov	150
Slika 25: Grafična ponazoritev regresijskega modela	156
Slika 26: Področje zaposlitve anketiranega uporabnika	166
Slika 27: Viri pridobivanja računovodskih informacij	168
Slika 28: Frekvence odgovorov strinjanja s posamezno trditvijo	170
Slika 29: Rangiranje pričakovanih in dejanskih spletnih računovodskih informacij	175
Slika 30: Ekranska slika spletne strani podjetja Intel	180
Slika 31: Ekranska slika spletne strani podjetja Microsoft	182
Slika 32: Ekranska slika spletne strani podjetja Gorenje	184

Kazalo tabel

Tabela 1: Merjenje IFR-C in IFR-P	24
Tabela 2: Oblike predstavitve računovodskih informacij na spletni strani v petih državah	30
Tabela 3: Primerjava stroškov tiskane in spletne oblike letnega poročila v EUR	37
Tabela 4: Uporaba IAR tehnologije	40
Tabela 5: Kronološki prikaz rezultatov raziskav povezanih s spletnim računovodskim poročanjem	49
Tabela 6: Število in delež podjetij glede na obseg računovodskih informacij po Debrecenyu	73
Tabela 7: Zgradba indeksa IFR	74
Tabela 8: Število in delež podjetij glede na vrsto poročila	76
Tabela 9: Opisna statistika obsega letnih poročil	77
Tabela 10: Število in delež podjetij glede na objavo računovodskih usmeritev	79
Tabela 11: Število in delež podjetij glede na objavo računovodskih pojasnil in razkritij	80
Tabela 12: Število in delež podjetij glede na objavo računovodskih kazalnikov	81
Tabela 13: Število in delež podjetij, ki prikazujejo pojasnila h kazalnikom	83
Tabela 14: Število in delež podjetij, ki objavljajo revizorjevo poročilo	83
Tabela 15: Število in delež podjetij, ki prikazujejo medletna poročila	85
Tabela 16: Število in delež podjetij glede na poročanje po odsekih	86
Tabela 17: Število in delež podjetij, ki poročajo o finančnem poslovanju	87
Tabela 18: Število in delež podjetij, ki imajo arhiv letnih poročil za vsaj 5 let	88
Tabela 19: Opisna statistika za arhiv letnih poročil	88
Tabela 20: Število in delež podjetij, ki imajo letno poročilo in ostale informacije v tujem jeziku	89
Tabela 21: Število in delež podjetij, ki poročajo o analizi poslovanja	90
Tabela 22: Število in delež podjetij, ki v uvodnem delu predstavljajo finančne poudarke	92
Tabela 23: Število in delež podjetij glede na poročanje o delnicah in dividendah	94
Tabela 24: Število in delež podjetij glede na javne objave na spletnih straneh	96
Tabela 25: Število in delež podjetij glede na objavo kontakta za vlagatelje	96

Tabela 26: Delež in število podjetij, ki objavljajo finančni koledar	97
Tabela 27: Število in delež podjetij, ki objavljajo podatke o skupščinah družbenikov	98
Tabela 28: Število in delež podjetij, ki objavljajo lastniško strukturo	99
Tabela 29: Število in delež podjetij, ki imajo e-časopis	99
Tabela 30: Število in delež podjetij, ki poročajo o finančnih tveganjih	100
Tabela 31: Število in delež podjetij, ki poročajo o naložbah	102
Tabela 32: Število in delež podjetij, ki poročajo o družbeni odgovornosti	103
Tabela 33: Število in delež podjetij, ki poročajo o korporativnem upravljanju	106
Tabela 34: Število in delež podjetij glede dostopa do računovodskih inf.	109
Tabela 35: Število in delež podjetij, ki imajo iskalnik po spletni strani in letnem poročilu	110
Tabela 36: Število in delež podjetij, ki ločeno prikazujejo računovodsko poročilo	111
Tabela 37: Število in delež podjetij, ki uporabniku omogočajo brskanje po sklopih	111
Tabela 38: Število in delež podjetij glede oblike poročanja letnih poročil	112
Tabela 39: Število in delež podjetij glede na možnost nadaljnje obdelave podatkov	112
Tabela 40: Število in delež podjetij, ki omogočajo spletno listanje po letnem poročilu ...	113
Tabela 41: Število in delež podjetij, ki ima objavljeno interaktivno letno poročilo	114
Tabela 42: Število in delež podjetij, ki uporabljajo multimedijske predstavitve	114
Tabela 43: Število in delež podjetij, ki imajo letno poročilo grafično oblikovano	115
Tabela 44: Število in delež podjetij, ki uporabljajo grafične prikaze	116
Tabela 45: Število in delež podjetij glede na ažurnost podatkov	116
Tabela 46: Število in delež podjetij, ki omogočajo prenos ter tiskanje letnih poročil	117
Tabela 47: Število in delež podjetij, ki imajo na spletni strani tudi različne oblikovne elemente	118
Tabela 48: Seznam odvisnih in neodvisnih spremenljivk oziroma njihovih indikatorjev	119
Tabela 49: Opisna statistika indeksa IFR	123
Tabela 50: Test normalne porazdelitve indeksa IFR	124
Tabela 51: Opisna statistika za indeks IFR-vsebina in IFR-oblika	125
Tabela 52: Test normalne porazdelitve za spremenljivki IFR-vsebina in IFR-oblika	125
Tabela 53: Uporaba neodvisnih spremenljivk oz. nekaterih indikatorjev v naši raziskavi in ostalih raziskavah	127
Tabela 54: Opisna statistika za »velikost podjetja«	128
Tabela 55: Kolmogorov-Smirnov test porazdelitve za »velikost podjetja«	128
Tabela 56: Opisna statistika za »dobičkonosnost podjetja«	129
Tabela 57: Kolmogorov-Smirnov test normalne porazdelitve za »dobičkonosnost podjetja«	129
Tabela 58: Število in delež podjetij po SKD	131
Tabela 59: Opisna statistika za vrednost indeksa IFR po posameznih panogah	132
Tabela 60: Levenov test homogenosti varianc	132
Tabela 61: Test Anove o enakosti aritmetičnih sredin	133
Tabela 62: Opisna statistika za »starost podjetja«	133
Tabela 63: Kolmogorov-Smirnov test normalne porazdelitve za »starost podjetja«	134
Tabela 64: Opisna statistika za »koncentracijo lastništva«	134
Tabela 65: Kolmogorov-Smirnov test normalne porazdelitve za »koncentracijo lastništva«	135
Tabela 66: Kolmogorov-Smirnov test normalne porazdelitve	136
Tabela 67: Korelacijska analiza med indeksom IFR in posameznimi indikatorji oziroma neodvisno spremenljivko	137
Tabela 68: Korelacijska analiza med indikatorji	138
Tabela 69: Oblikovanje alternativnih specifikacij regresijskih modelov	142
Tabela 70: Test ANOVA	146
Tabela 71: Osnovne statistike ocenjenega multipli regresijskega modela	147

Tabela 72: Ocene regresijskih koeficientov za dvanajsti model.....	148
Tabela 73: Opisna statistika slučajnih odklonov	149
Tabela 74: Izračun Durbin-Watsonove statistike	150
Tabela 75: Statistika korelacije in kolinearnosti	152
Tabela 76: Izračun kolinearne diganostike	153
Tabela 77: Kolmogorov-Smirnov test normalne porazdelitve za slučajne odklone	153
Tabela 78: Opisna statistika indikatorjev, vključenih v model	154
Tabela 79: Izračun regresijskih koeficientov.....	155
Tabela 80: Opisna statistika neodvisnih spremenljivk obeh vzorcev	157
Tabela 81: Opisna statistika za range	158
Tabela 82: Rezultati neparametričnih testov	159
Tabela 83: Primerjava rezultatov naše raziskave z nekaterimi tujimi raziskavami	160
Tabela 84: Opisna statistika za starost anketiranih uporabnikov	166
Tabela 85: Število in delež podjetij glede na velikost.....	167
Tabela 86: Število in delež podjetij glede na pravno obliko	167
Tabela 87: Število in delež podjetij glede na področje poslovanja	167
Tabela 88: Število in delež anketiranih uporabnikov glede na pridobivanje računovodskih informacij preko spletnih strani podjetij	169
Tabela 89: Število in delež anketiranih uporabnikov glede na pogostost uporabe spletnih strani.....	169
Tabela 90: Opisna statistika za stališča anketiranih uporabnikov glede lastnosti računovodskih informacij na spletnih straneh.....	170
Tabela 91: Opisna statistika prvega vzorca.....	172
Tabela 92: Opisna statistika drugega vzorca	173
Tabela 93: Opisna statistika za trditve uporabnikov glede oblike spletnih računovodskih informacij	174
Tabela 94: Rangiranje vzorcev	174
Tabela 95: Benchmarking za ocenjevanje spletnih strani treh podjetij.....	184
Tabela 96: SWOT analiza spletne strani Gorenja	186